

Základní škola Kolín IV., Prokopa Velikého 633, 280 02 Kolín 2

Exkurze do elektrárny Dětmarovice

5. - 7.10.2011

Podzimní setkání členů Klubu světa energie

Mgr. Milan Kašpar a Mgr. Oldřich Keltner

Zpracoval: Mgr. Oldřich Keltner

Foto: Mgr. Oldřich Keltner

- **Elektrárna Dětmarovice** je tepelná elektrárna společnosti ČEZ u obce Dětmarovice v Moravskoslezském kraji.
- Leží v těsné blízkosti polských hranic. Její instalovaný výkon je 800 MW a je tak nejvýkonnější elektrárnou spalující černé uhlí v Česku. Elektrárna ročně vyprodukuje okolo 3 TWh elektrické energie.
- Elektrárna se zabývá také výrobou tepla, které dodává především do Orlové. V květnu 2009 začala výstavba horkovodu do města Bohumín, který byl dokončen na podzim 2010.

Základní údaje

- Celkový výkon : 800 MW
- Začátek výstavby: 1971
- Dokončení výstavby: 1975–1976
- Palivo: **černé uhlí**

Základní informace

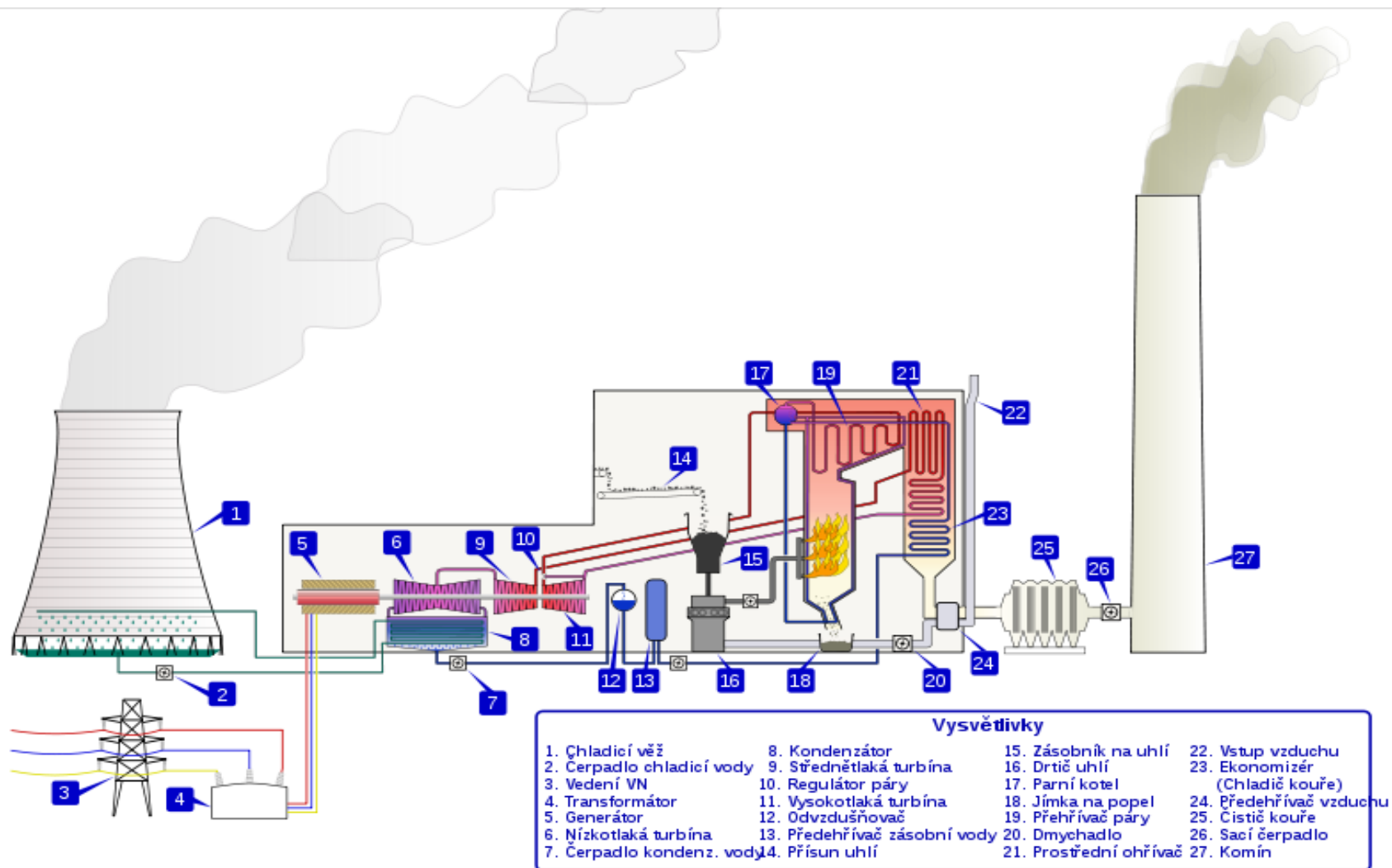
Zásobování uhlím

- Umístění elektrárny bylo zvoleno s ohledem na blízkost černouhelných dolů Ostravsko-karvinského revíru.
- Elektrárna spalovala černé uhlí pouze z místních zdrojů, ale po roce 2000 se začalo v menší míře využívat také hnědé uhlí ze severozápadních Čech. Také začaly dodávky levnějšího černého uhlí z Polska.
- Uhlí z blízkých dolů OKD je dopravováno výhradně vlaky dopravce OKD, Doprava, který také provozuje vlečku elektrárny a vykládku uhlí ze samovysypných vozů v hlubinném zásobníku.
- OKD, Doprava zajišťuje i provoz zauhlování.

Historie

- Výstavba elektrárny byla zahájena v 1971 a spouštění čtyř bloků probíhalo postupně od května 1975 do listopadu 1976.
- Generálním projektantem stavby byl Energoprojekt Praha, stavbu provedla firma VOKD Ostrava, dodavatelem technologie byla Škoda Plzeň.
- Odsířeno v roce 1998.

Schéma tepelné elektrárny

Model elektrárny Dětmarovice

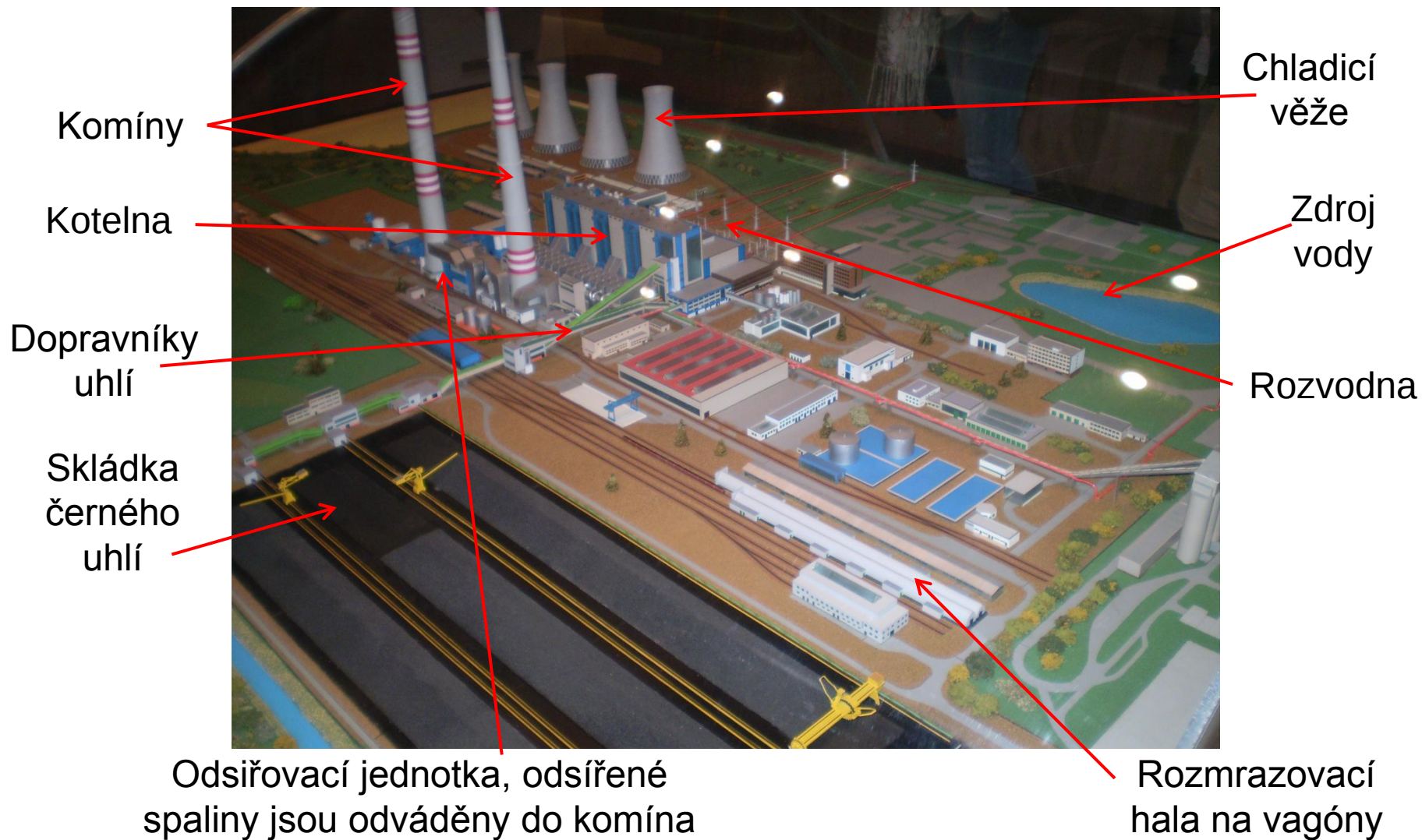

Způsob odsíření

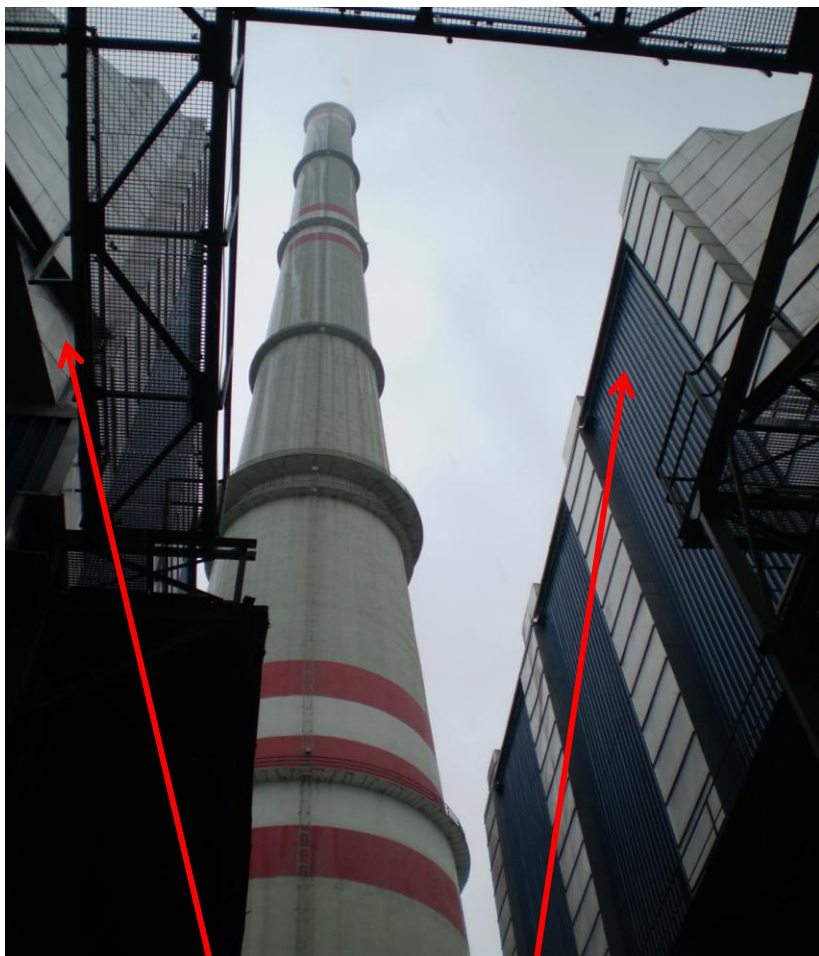

Z chladicích věží odchází
pouze pára

Popis elektrárny Dětmarovice

Komín, chladičí věže

Budova
kotelny

Budova s elektrostatickými
odlučovači prachových
částic

Strojovna

Parní turbína s generátorem

4 výrobní bloky, každý o elektrickém výkonu 200 MW

Strojovna elektrárny je osazena čtyřmi turbínami. Turbíny mají jmenovitý výkon 200 MW a jmenovité otáčky 3000/min. Tepelný spád v každé turbíně zajišťuje povrchový kondenzátor. Pára má vstupní parametry 16,18 MPa a 535 stupňů Celsia, přehřátá pára má teplotu 535 stupňů C.

Palivo

Černé uhlí

- ČEZ, a. s., spaluje černé uhlí s průměrnou výhřevností 22 MJ/kg a obsahem síry pod 0,5 %. Používá se výlučně uhlí z Ostravsko - karvinské pánve.
- Průměrná denní spotřeba paliva na jeden blok je cca 1600 tun uhlí, což představuje cca 32 železničních vagonů.
- Uhlí se po rozemletí na velmi jemnou frakci spaluje v celkem 4 kotlích o výkonu 650 t páry/hod.

Pohled vzhůru, zavěšení kotle

Každý z kotlů má výšku 60 m a z vody se zde vyrábí pára o teplotě 540 °C a tlaku 17 MPa. Pára je vedena do turbogenerátorů.

Pohled ze střechy kotelny (více jak 60 m)

Průměrná denní spotřeba paliva na jeden blok je cca 1600 tun uhlí, což představuje cca 32 železničních vagonů.

Skládky uhlí

Dopravníky uhlí k mlýnům

Pásové dopravníky s
černým uhlím

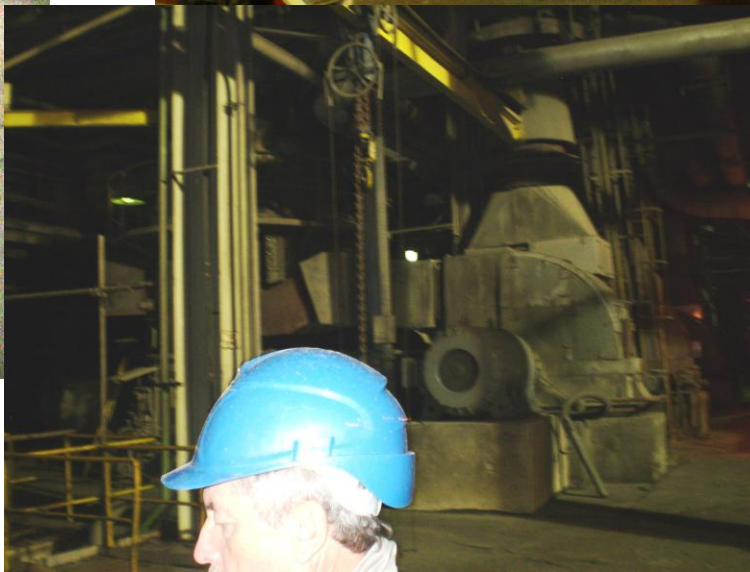
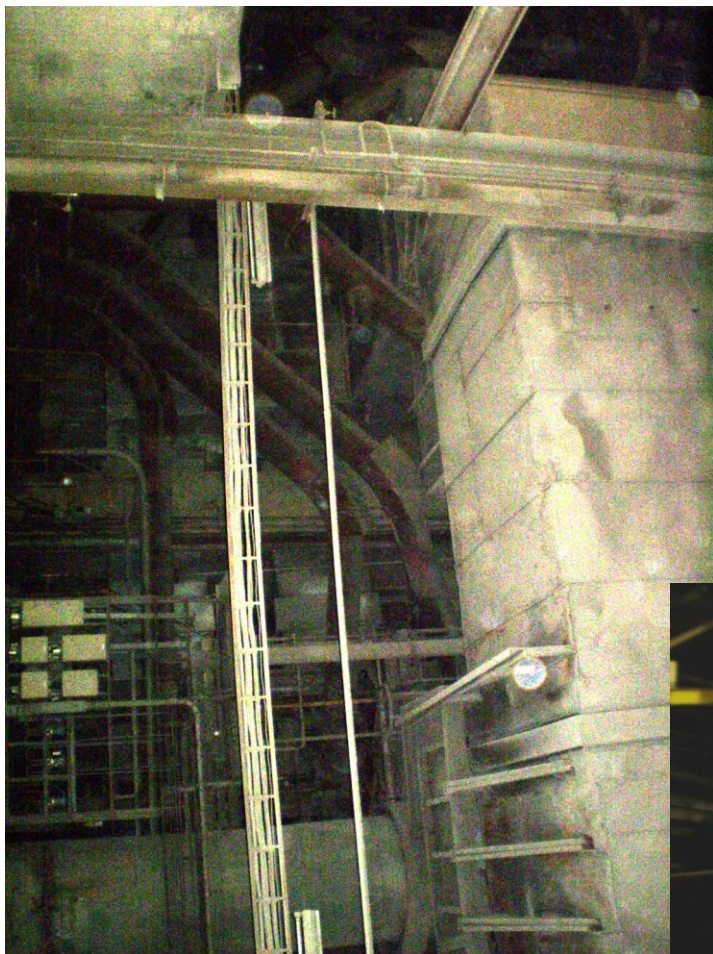
Detail kulového mlýna,
uhlí se rozdrtí na jemný
prach

Kotelna

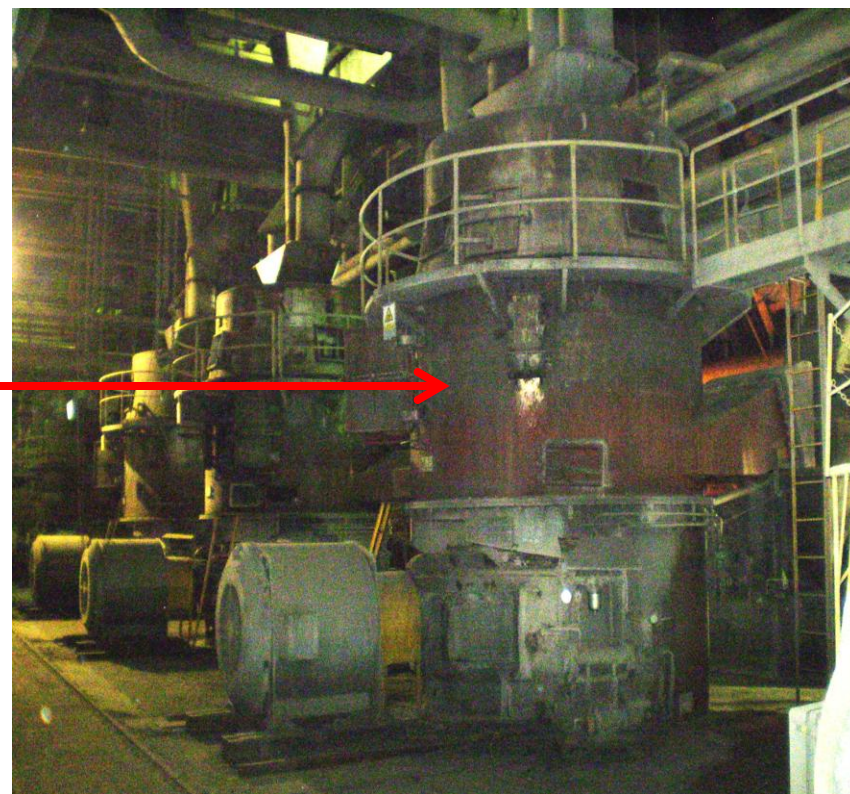
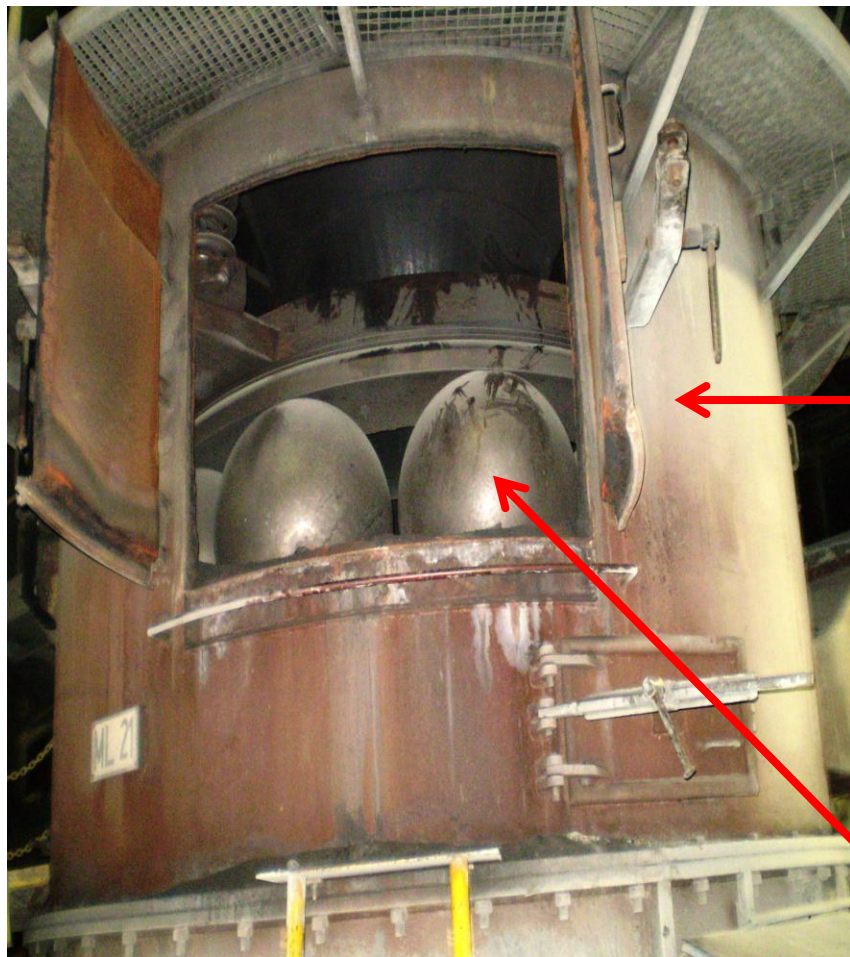

- Kotle jsou z produkce podniku Vítkovice, jsou průtlačné, dvoutahové, s granulační spalovací komorou, **účinnost se pohybuje okolo 90 %, nejvyšší teplota v kotli je 1400 stupňů Celsia.** Každý kotel má mlecí zařízení, které se skládá ze čtyř mlecích okruhů s kroužkovými mlýny o výkonu 36 t/h.

Zařízení kotelny

Kulové mlýny na uhlí

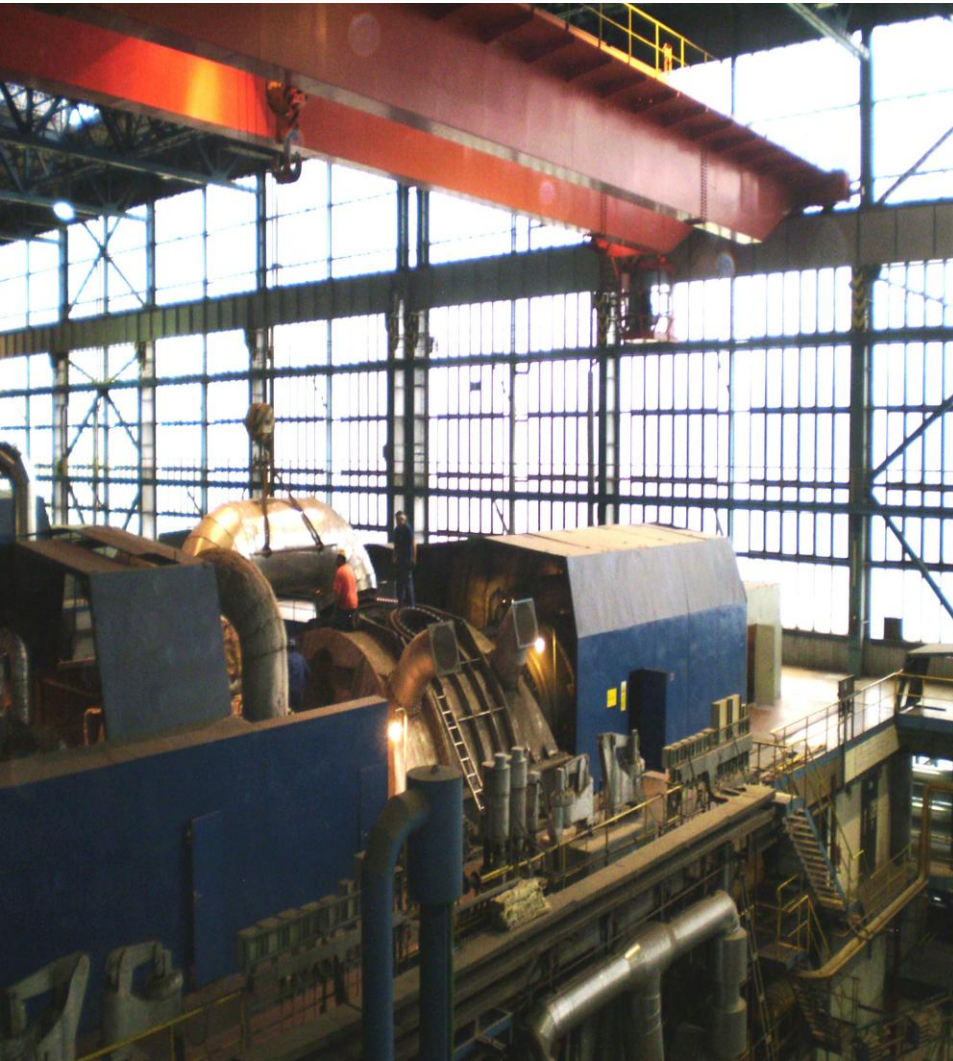
Detail, jeden mlýn byl otevřený
Průměr koule je asi 50 cm

Koule z kulového mlýna

Obrázek není kvalitní, zrovna strašně lilo

Turbogenerátor

- Každý z kotlů má výšku 60 m a z vody se zde vyrábí pára o teplotě 540 °C a tlaku 17 MPa.
- Pára je vedena do turbogenerátorů.
- Turbogenerátor je složen celkem ze tří stupňů a zajišťuje přeměnu tepelné energie páry na energii mechanickou.
- Na společné hřídeli s jednotlivými stupni turbíny je i hlavní generátor, který vyrábí elektrickou energii o napětí 15,75 kV.
- Vyrobená elektrická energie je pro přenosové účely transformována na úroveň 110 kV.

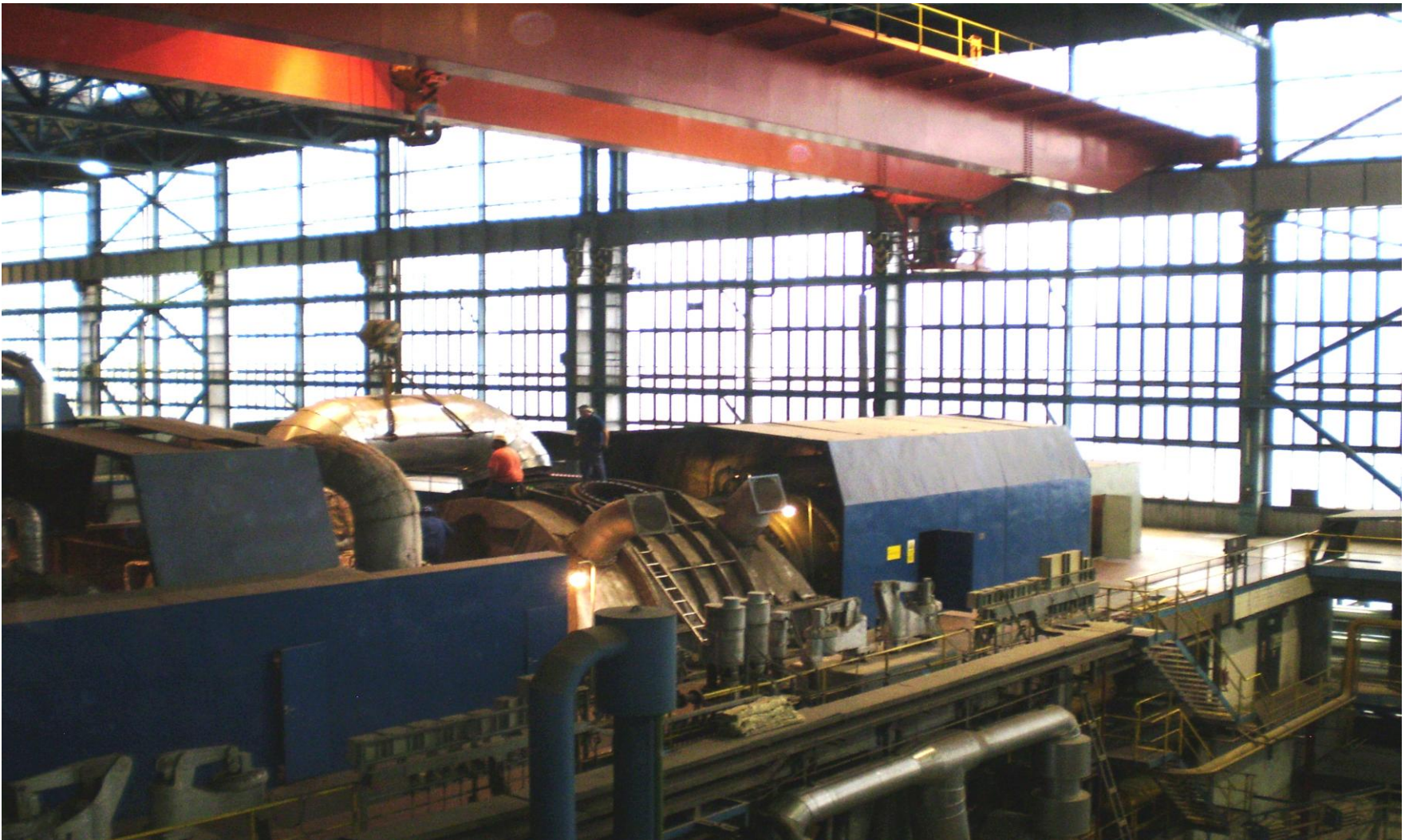
Strojovna

- Strojovna elektrárny je osazena čtyřmi turbínami.
- Turbíny mají jmenovitý výkon 200 MW a jmenovité otáčky 3000/min. Tepelný spád v každé turbíně zajišťuje povrchový kondenzátor. Pára má vstupní parametry 16,18 MPa a 535 stupňů Celsia, přehřátá pára má teplotu 535 stupňů C.

Oprava turbíny

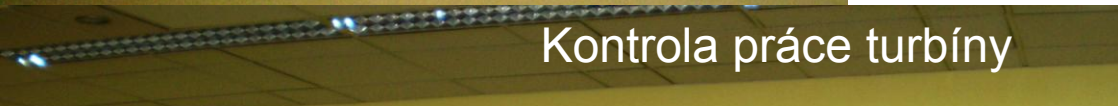
Vidět otevřenou turbínu se jen tak
nepodaří

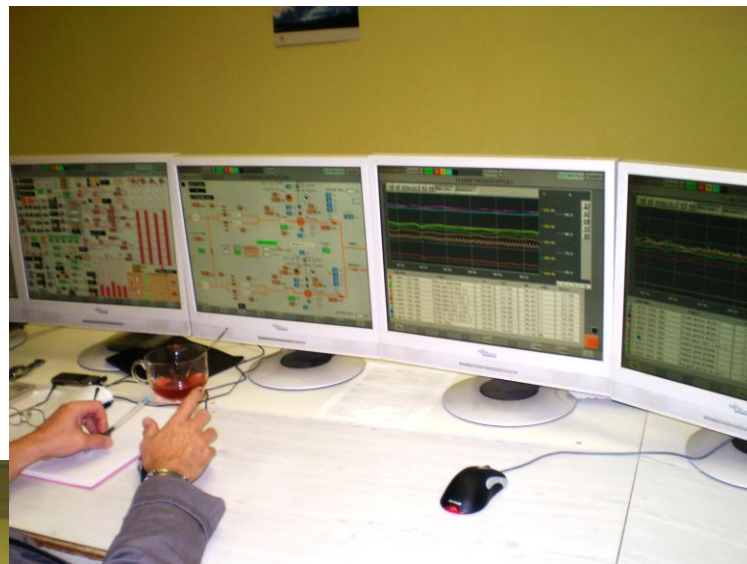
Velín

Kontrola hoření v kotlích

Kontrola práce turbíny

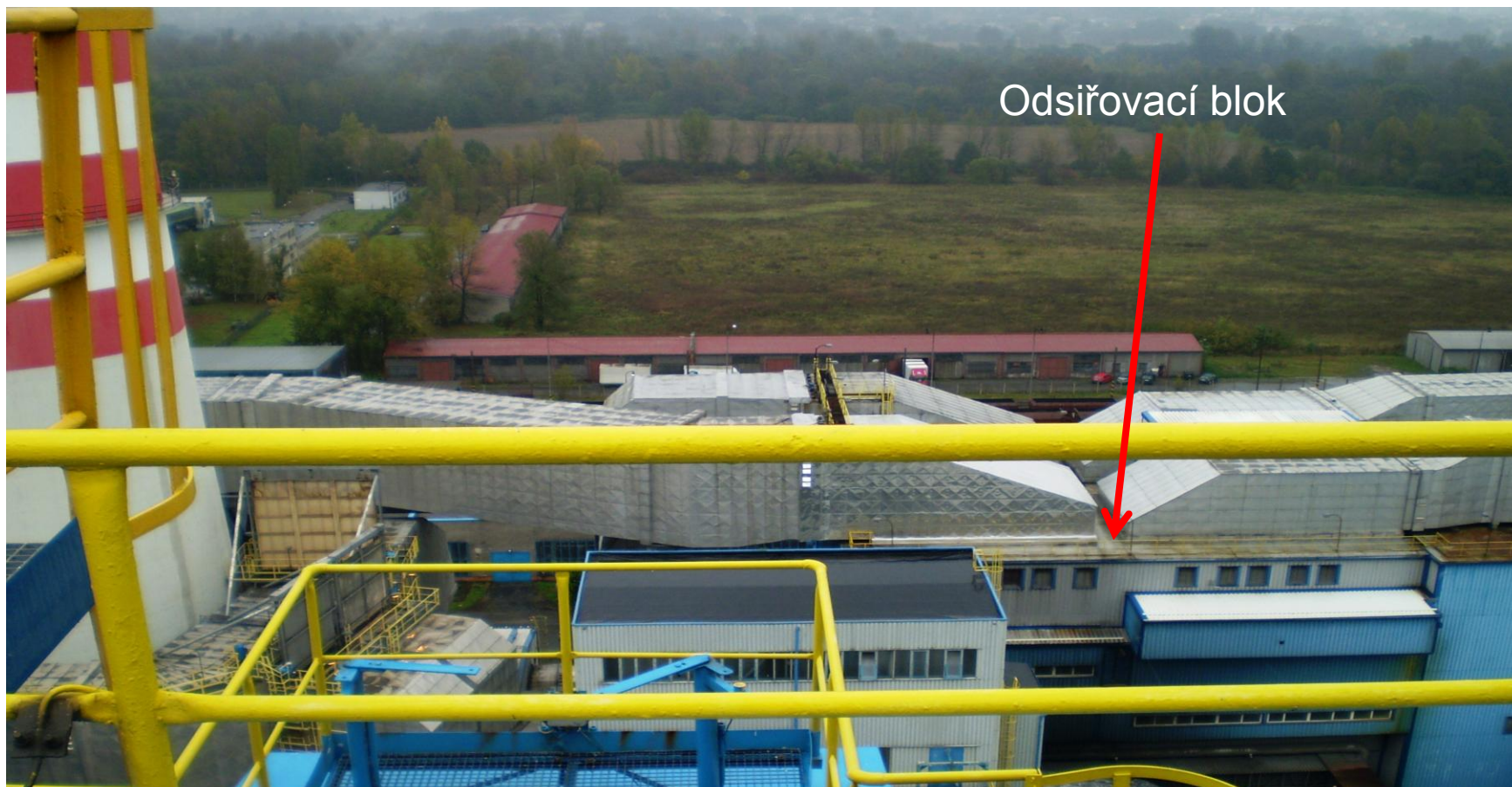

Detail
operátorova
pracoviště

Otáčky, napětí

Pohled ze střechy – odsiřovací zařízení

Odsiřovací blok

Každý kotel je opatřen čtyřmi elektrostatickými odlučovači typu Lurgi a dvěma kouřovými ventilátory. Zařízení odsíření je dodávkou firmy Mitsubishi. Sestává ze dvou absorbérů (vždy jeden pro dva výrobní bloky). V provozu je od března 1998.

Pohledy ze střechy kotelny

Ekologie v elektrárně

- Všechny spaliny EDĚ procházejí několika zařízeními pro snižování emisí - jedná se o odstranění oxidů dusíku, oxidů síry a popílku. Elektrárna je vybavena například moderním systémem měření vibrací turbosoustrojí od dánského výrobce Bruel and Kjaer. Vyměněn a kompletizován byl celý informační systém a systém řízení. Dodavatelem byl německý Siemens.

Ekologie v elektrárně

- Účinnost všech těchto zařízení je nezávisle a kontinuálně sledována a podléhá pravidelným kontrolám orgány státní správy a ochrany životního prostředí.
- Elektrárna obdržela certifikát "Systém environmentálního managementu" a současně splňuje ISO 14001.

Pohledy ze střechy kotelny

Pohled ze střechy kotelny

Hlavní generátor, který vyrábí elektrickou energii o napětí 15,75 kV.
Vyrobená elektrická energie je pro přenosové účely transformována na úroveň 110 kV.

Další činnost elektrárny

- Technologické zařízení elektrárny je chlazeno uzavřenými chladicími okruhy, tyto jsou doplňovány vodou z řeky Olše.
- Kromě výroby elektrické energie zajišťuje EDĚ i dodávky tepla v horké vodě pro vytápění lokality Orlová.

Dodávky tepla

- Elektrárna Dětmarovice kromě výroby elektrické energie zajišťuje i významné dodávky tepla. Společná výroba elektrické energie a tepla v jednom cyklu, tzv. kogenerace, snižuje spotřebu paliva na vyrobenou jednotku energie a tím šetří i životní prostředí.
- Na základě vítězství ve veřejné soutěži začala v květnu 2009 výstavba přivaděče tepla do dalšího města. Horkovodem bude proudit teplo z elektrárny Dětmarovice do Bohumína po dobu minimálně dvaceti let. První dodávky začaly na podzim 2010 a bohumínským přinesly zhruba pětinou úsporu plateb za vytápění a teplou vodu. Náklady na výstavbu ve výši 500 milionů korun hradila Skupina ČEZ.
- Elektrárna v topné sezóně 2010/2011 vyrobila téměř 660 TJ tepla. Z toho 420 TJ dodala do asi devíti tisícovek bytů v Orlové. V zimě za velkých mrazů protéká potrubím do Orlové i 650 m³ horké vody za hodinu o teplotě až 140 °C. Dalších více než 70 TJ vyrobeného tepla směřovalo do asi tří tisícovek bytů a městských objektů v Bohumíně, kde byl v srpnu loňského roku slavnostně spuštěn nový systém centrálního vytápění. Zbývajících více než 100 TJ tepla zásobovalo odběratele v okolí elektrárny.
- Ceny tepla dodávaného z elektrárny jsou přiměřené a obstojí ve srovnání s možnými konkurenčními způsoby zásobování teplem. Výhodou je rovněž provozně - technická i očekávaná cenová stabilita dodávek v delším výhledu.

Vedlejší energetické produkty (VEP)

- Ze spalovacích procesů probíhajících při výrobě elektřiny a tepla vznikají vedlejší energetické produkty, které se stávají za předpokladu splnění technických a zákonných podmínek surovinou pro další zpracování a výrobu.
- Elektrárna Dětmarovice vyprodukuje ročně cca **400 000 tun VEP**. Z tohoto množství je **90% popelovin**, které jsou certifikovány a využívány **ve stavebnictví** především jako **přísada do cementu, betonu či pórobetonu**. Zbylých **10 %** představuje **energósádovec**, který je **produktem odsíření z mokré vápencové vypírky**.
- V elektrárně Dětmarovice je využíván spolu s částí popelovin k **rekultivačním účelům**. Přebytky jsou ukládány na složiště elektrárny.

Zdroj ČEZ

- Zpracoval : Mgr. Oldřich Keltner
- Foto: Mgr. Oldřich Keltner

- Zdroje informací :
ČEZ – encyklopedie energetiky
Energie fosilních paliv
Informační brožury ČEZu

